

KI-notat nr.: 27/2013 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Marine Harvest AS/Søknad om konsesjon for regulering og uttak av vann til Øyarhamn sitt settefiskanlegg		
Fylke/kommune:	Hordaland/Kvinnherad		
Ansvarlig:	Gry Berg	Sign.:	<i>Gry Berg</i>
Saksbehandler:	Ole André Steinsvik	Sign.:	<i>Frank Jørgensen</i>
Dato:	14 JAN 2014		
Vår ref.:	NVE 201301563- 13		

Søknad om konsesjon for regulering og uttak av vann til Øyarhamn sitt settefiskanlegg i Kvinnherad kommune i Hordaland

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	4
NVEs vurdering	5
NVEs konklusjon	7
Forholdet til annet lovverk	8
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	9

Sammendrag

Søknaden gjelder tillatelse etter vannressursloven (§ 8) til uttak av vann fra Øyarhamnsvatnet til stam- og settefiskproduksjon. I dette ligger også en regulering av Øyarhamnsvatnet mellom HRV 53,73 og LRV 48,4 som er identisk med dagens nivå. Den planlagte utvidelsen vil øke produksjonskapasiteten på anlegget fra 2,5 millioner til 15 millioner settefisk.

Tiltaket ligger i Kvinnherad kommune i Hordaland. Utvidelsen er planlagt i tilknytning til eksisterende anlegg i Øyarhamn. Nedbørsfeltet for inntaket til settefiskanlegget er på 5,95 km². Inntakssystem- og ledninger er allerede etablert. Det er ikke planlagt å skifte ut disse for å øke kapasiteten. Magasinet utgjør 1,846 mill. m³. Settefiskanlegget har i dag et vannuttak på inntil 24 m³/min og planlegger ikke å utvide uttaket ytterligere. De tekniske inngrepene er allerede etablert som konsesjonsfritt anlegg. Det søkes nå om en formalisering av dagens praksis, for at selskapet skal kunne søke fylkeskommunen om å utvide produksjonen av sjødyktig smolt.

Det planlegges ikke slipp av minstevannsføring.

NVE behandler vannuttaket inkludert rør frem til driftsbygning/-anlegg.

NVE har ikke registrert konflikter av betydning knyttet til tidligere vannuttak til settefiskproduksjonen. NVE har gjennom høringsrunden blitt gjort oppmerksom på enkelte interesser som må ivaretas. Ingen av høringspartene er i mot utnyttelse av vassdraget til settefisk-/stamfiskproduksjon.

De tekniske inngrepene er allerede utført, og det søkes nå om tillatelse til å ta ut en gitt vannmengde for at selskapet skal kunne søke fylkeskommunen om å kunne øke produksjonen av settefisk/stamfisk ved anlegget.

Med de planene selskapet legger fram i konsesjonssøknaden, mener NVE at vassdraget vil bli tatt i bruk på en akseptabel måte.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene, mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser. Følgelig er kravet i vannressurslovens § 25 oppfylt. NVE gir Marvine Harvest AS tillatelse etter vannressurslovens § 8 til regulering av Øyerhamnsvatnet mellom kote 53,73 moh og 48,4 moh og et maksimalt vannuttak fra Øyarhamnsvassdraget på 24 m³/min. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Marine Harvest AS, datert 23.5.2013:

"Søknad om konsesjon for regulering og uttak av vann til Øyarhamn AS sitt settefiskanlegg

Marine Harvest AS ønsker å utnytte vannet i Øyarshamnvatn i Kvinnherad kommune i Hordaland, og søker herved om følgende tillatelser:

Etter vannressursloven, jf § 8, om tillatelse til:

- uttak av vann til Marine Harvest As sitt settefiskanlegg i Øyerhamn*
- å regulere Øyerhamnsvatnet mellom LRV 48,4 og HRV på kote 53,73 moh*

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. "

Settefiskanleggets omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	5,95
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	14,07
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	75
Middelvannføring normalår	m ³ /s	0,420
Middelvannføring tørrår	m ³ /s	0,251
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,025
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,026
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,028
Settefiskanlegg		
Inntak	moh.	47
Avløp	moh.	0
Lengde på berørt elvestrekning	km	1
Brutto fallhøyde	m	47
Tilløpsrør, diameter	mm	600 og 400
Brukstid	%	100
Sjøklar smolt	ant.	2,5 mill
MAGASIN		
Magasinvolum	mill. m ³	1,846
HRV	moh.	53,73
LRV	moh.	48,4

Om søker

Tiltakshaver er Marine Harvest Norway AS, avd. Øyarhamn Settefiskanlegg. Marine Harvest er et av verdens største akvakulturselskap, og en velkjent aktør i norsk oppdrettsnæring. Formålet med etableringen er å sikre produksjonskapasitet og tilgang på smolt. Produksjonsøkningen skjer ved hjelp av modernisering der en stor del av produksjonen kommer til å foregå ved hjelp av et fullverdig resirkuleringsteknologi.

Beskrivelse av området

Øyarhamnsvatnet ligger kartfestet på ca 52. moh. Nedbørsfeltet er på 5,95 km² hvorav Øyarhamnsvatnet utgjør ca. 0,32 km². Vannet har vært regulert siden 1500-tallet da vannuttaket var knyttet til industrivirksomhet. Fra 1947 har HRV vært på 53,73 moh. Vannet har en bestand av ørret.

Øyarhamnselva mellom vannet og bebyggelsen nede ved Øyarhamn er ca. 960 m lang. Grunnet flere vandringshindre er det ikke registrert anadrom fisk eller ål på elvestrekningen. Dagens vannføring kommer fra restfeltet og overløpet fra magasinet, og det er perioder hvor vassdraget er tørt.

Settefiskanlegget har vært i drift siden 1960-tallet og var et av de første anleggene av denne typen. Det eksisterer følgende en rekke tekniske inngrep i vassdraget knyttet til bl.a. inntaksdammer, rørgater mm.

Teknisk plan

Reguleringer

Reguleringen med HRV og LRV videreføres som tidligere. Et lavere forbruk av vann kan føre til mer vann i overløpet og dermed økt vannføring i elva. Vannstanden i vannet vil kunne bli generelt høyere og mer stabilt.

Inntak

Dagens etablerte inntak benyttes.

Rørgate

Etablert rørgate benyttes.

Veier

Det er ikke planlagt å etablere nye veier.

Massetak og deponi

Det er ikke planlagt å etablere massetak eller deponi.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Vann og vannvei ligger i LNF-område etter gjeldende kommunedelplan for Ølve, Hatlestrand og Varaldøy godkjent i 2011. Kvinnherad kommune vedtok 25.4.2013 detaljregulering for Øyarhamn settefiskanlegg. Planområdet omfatter 39 dekar regulert til settefiskanlegget og aktiviteter knyttet til dette.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke vernet.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket berører ikke INON-områder.

Nasjonale laksevassdrag

Tiltaket berører ikke nasjonale laksevassdrag.

Andre verneområder

Tiltaket berører ikke verneområder.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området 20.11.2013 sammen med

representanter for søkeren, kommunen og grunneier. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Kvinnherad kommune anbefaler at det gis konsesjon. Kommunen viser til at det omsøkte tiltaket fører til få endringer i forhold til eksisterende inngrep. De hevder videre at anlegget skaper aktivitet og god utnyttelse av naturressursene.

Fylkesmannen i Hordaland mener tiltaket kan gis konsesjon til uttak av vann og regulering av Øyarhamnsvatnet. Dette begrunnes bl a med at det ut fra tilgjengelig kunnskap og data ikke finnes registrerte rødlistearter eller utvalgte naturtyper i tiltaks- og influensområdet. Vassdraget er ikke anadromt og det er heller ikke registrert ål i vassdraget. Fylkesmannen mener at en utvidelse av settefiskanlegget, ikke vil forringe naturverdiene knyttet til vassdraget ytterligere.

De oppfordrer imidlertid til at dagens inntaksledninger søkes nedgravd i sin helhet, der dette lar seg praktisk gjennomføre.

Søker har valgt å ikke kommentere uttalelsene ovenfor.

NVEs vurdering

Marine Harvest Norway AS, avd. Øyarhamn har søkt om en formalisering av vannuttaket fra Øyarhamnsvatnet til smoltproduksjon. Marine Harvest Norway, avd. Øyarhamn, har ikke konsesjon etter vannressursloven på dagens vannuttak, og ønsker derfor å få stadfestet dagens vannuttak med nåværende fysiske installasjoner. Selskapet planlegger å søke Hordaland fylkeskommune om å utvide smoltproduksjonen fra 2,5 millioner til 15 millioner settefisk, og trenger derfor en tillatelse etter vannressursloven. NVE legger dagens vannforbruk til grunn når vi vurderer en eventuell konsesjon til vannuttak fra Øyarhamnsvatnet. I dette ligger det at selskapet baserer en eventuell utvidelse på dagens vannuttak, samt en effektivisering med tanke på vannbesparende tiltak, reguleringsregime og produksjonsmønster. NVE mener at en formalisering av dagens rettigheter og eksisterende forhold i i vassdraget vil være positivt både for allmennheten og selskapet.

Tiltakets tekniske del er allerede etablert, og planlagt vannforbruk vil i følge søknaden, stort sett følge dagens etablerte praksis. Ved en eventuell konsesjon vil det bli satt krav til både maksimalt vannuttak og gjennomsnittlig uttak over året.

Under høringsrunden ble det ikke registrert vesentlige konflikter knyttet til reguleringen og vannuttaket. Både kommunen og Fylkesmannen er positive til at selskapet formaliserer tidligere praksis.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Det omsøkte vannuttaket og reguleringshøyden er identisk med senere års praksis. Dagens vannuttak utgjør i snitt 18,1 m³/min. Maksimalt uttak er på 24 m³/min og forekommer i august/september.

Selskapet har ikke foreslått slipp av minstevannføring i Øyarhamnselva, da det ikke har blitt sluppet minstevannføring i vassdraget på flere tiår. I perioder av året er derfor vassdraget tilnærmet tørt. Med planlagt overgang til resirkuleringsteknologi vil vannforbruket, både snitt og maks reduseres. I tillegg vil et moderne anlegg redusere risikoen for rømming av fisk, samt forbedre håndteringen av avfallstoff.

Verken i søknaden eller i løpet av høringsrunden har det blitt pekt på spesielle allmenne interesser knyttet til vassdraget. NVE legger vekt på at elveleiet har vært periodevis tørt i en årrekke og at det ikke er spesielle interesser knyttet til vassdraget. NVE mener derfor at foreslått og omsøkt vannuttak og regulering kan aksepteres.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVE sin vurdering av søknaden om regulering av Øyerhamnsvatnet og vannuttaket derfra, legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldlovens §§ 4 og 5, samt §§ 8-12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt frem i søknaden, høringsuttalelser, samt NVE sine egne erfaringer. NVE har også gjort søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVE sin vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldlovens § 8.

I området sørvest for Øyerhamnsvatnet, finnes naturtypene rik edelløvskog/gråor-heggeskog som vurderes som viktige. NVE mener det er grunn til å tro at naturtypene ikke vil bli negativt påvirket av mindre endringer i vannuttaket. Det er ingen registrerte rødlistede arter som vil bli berørt av tiltaket. Et eventuelt vannuttak fra Øyerhamnsvatnet som omsøkt, vil etter NVE sin mening, ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemer gitt i naturmangfoldlovens §§ 4 og 5 gitt at vannuttaket blir liggende rundt dagens nivå.

Naturmangfoldloven § 10 fastsetter prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. Dette innebærer at man må ha kunnskap også om andre tiltak og påvirkninger på økosystemet for å identifisere den samlede belastningen, jf. også formuleringen i § 8 om "effekten av påvirkninger". I vurderingen av samlet belastning skal det både tas hensyn til eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep. I følge søknaden er det drevet med settefiskproduksjon ved anlegget ved Øyerhamn siden 1960-tallet og vassdraget har derfor vært regulert siden den tid. På bakgrunn av de drøftingene som er gjort ovenfor, mener NVE at tiltaket ikke vil føre til negative endringer av økosystemet i vassdraget over tid når det fastsettes vilkår.

I NVE sin vurdering av søknaden om tillatelse til regulering og vannuttak for smoltproduksjon i Øyerhamnvassdraget, legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 8-12. Et positivt vedtak fattes kun der fordelene og nytten av å gjennomføre tiltaket vurderes å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser.

Etter NVE sin vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldlovens §§ 11-12.

Landskap, naturmangfold, friluftsliv og brukerinteresser

Tiltakets varige påvirkning på landskapet vil primært bestå av den nye og dominerende konstruksjonen i Øyerhamn. I landskapsanalysen for området er Øyerhamn gitt arealkategori A (bosetting, næringsareal, service mm). Dette innebærer at "(...) ny utbygging i hovudsak ikkje vil kome

i konflikt med overordna verdier i landskapsbilete og landskapskarakter. Særlege omsyn skal likevel takast i strandsonene og til landbruk, kulturmark og naturmiljø i området, der dette førekjem.”

Øyerhamnsvatnet har i lengre tid vært omfattet av reguleringer og vannuttak. Sammen med naturgitte og menneskeskapte vandringshindre har det umuliggjort oppgang av anadrom fisk og ål i vassdraget. Den allmenne interessen, friluftslivets interessen, for vassdraget og nærområdet har derfor vært begrenset. Fylkesmannen i Hordaland oppfordrer likevel tiltakshaveren til å grave ned inntaksledningene som i dag ligger delvis åpen og eksponert.

Tiltakshaver har ikke søkt om å gjennomføre tiltak i vann eller elv. Det betyr at vassdragets føringer blir tilnærmet lik dagens situasjon. I dette ligger at elva vil bli tørrlagt i perioder. Øyerhamnselva vil likevel kunne være et betydelig landskapselement i perioder med flom eller redusert vannuttak.

NVE vurderer at vannuttaket og reguleringen er av historisk karakter og vil ha begrenset effekt på landskapet og friluftslivet i området. Effekten med slipp av minstevannsføring forventes å være marginal. NVE mener følgelig at vannuttaket og reguleringen, uten slipp av minstevannsføring, kan aksepteres med tanke på landskap og friluftsliv.

Samfunnsmessige fordeler

Ombyggingen og utvidelsen av eksisterende settefiskanlegg vil generere betydelige investeringer i Øyerhamn. Det er bl. a. forventet at det blir behov for 4-6 nye stillinger i driftsfasen. I et område preget av primærnæring og sesongbetont arbeid vil en mulig utvidelse av arbeidsstokken utgjøre et kjærkomment tilskudd av arbeidsplasser.

Det omsøkte tiltaket vil videre gi inntekter til søker og grunneiere, samt generere skatteinntekter. Settefiskanlegget vil styrke næringsgrunnlaget i området og dermed bidra til å opprettholde lokal bosetting.

Oppsummering

Søker ønsker å få formalisert tidligere vannuttak og regulering med konsesjon etter vannressursloven og de plikter og rettigheter dette medfører. NVE mener dette vil være en fordel for både bedriften og allmennheten. Søknadsprosessen oppviste et lavt konfliktnivå, samtidig som tiltaket genererer stor lokal og samfunnsmessig verdi. NVE legger stor vekt på at bedriften ikke skal ta ut vann utover omsøkt vannuttak og at vannuttaket loggføres dersom det gis konsesjon.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Marine Harvest AS, avd. Øyarhamn Settefiskanlegg, tillatelse etter vannressursloven § 8 til regulering av Øyerhamnsvatnet med 5,33 m mellom kote 53,73 moh og 48,4 moh og et maksimalt vannuttak fra Øyerhamnsvassdraget på 24 m³/min. Tillatelsen gis på nærmere bestemte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressurslovens § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15) nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye

inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttens av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Reguleringsgrenser, vannslipp og vannuttak

Vannuttak

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon:

Middelvannføring	m ³ /s	0,42
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,025
5-persentil sommer	m ³ /s	0,026
5-persentil vinter	m ³ /s	0,028
Maksimalt vannuttak	m ³ /s	0,400
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	95

Vannuttak

Vannuttaket skal avgrenses til maksimalt 24 m³/min. Det skal installeres vannmåler og vannuttaket skal loggføres kontinuerlig. Dataene må kunne fremvises NVE på forespørsel.

Regulering

Det blir gitt tillatelse til videreføring av tidligere praksis når det gjelder reguleringsmagasinet. Øyerhamnsvatnet tillates regulert med inntil 5,33 m fra HRV på kote 53,73 moh til LRV på kote 48,4 moh. Dette tilsvarer et vannmagasin på 1,846 mill. m³ som igjen gir en reguleringsprosent på 13,12 %.

Det skal settes opp merke ved Øyarhamnsvatnet som viser høyeste og laveste regulerede vannstand og et informasjonsskilt som informerer om vilkårene for reguleringen. Dette skal plasseres godt synlig for allmennheten. Utformingen av skilt og merking inngår som en del av NVE sin oppfølging etter post 4.

Minstevannføring

Nåværende anlegg har vært i drift siden 1960-tallet og elva har i perioder av året vært tørrlagt. Det har tidligere ikke vært krav om slipp av minstevannføring. Tiltakshaver har, i likhet med høringsinstansene, ikke foreslått slipp av minstevannføring. I høringsrunden har det heller ikke fremkommet vesentlige negative påvirkninger av periodevis tørrlegging.

Et pålegg om slipp av minstevannføring vil innebære at anlegget må bruke reguleringsmagasinet mer aktivt, samt iverksette etablering av minstevannføringsslipp. Etter NVEs syn vil ulempene som følge av dette være større enn de fordelene som oppnås ved å slippe minstevannføring.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVE sitt regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Eksisterende inntak benyttes
Vannvei	Eksisterende vannvei benyttes

Mindre endringer kan godkjennes av NVE som en del av detaljplangodkjenningen. Dersom det er endringer skal disse gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen kommer inn under dette vilkåret.

NVE forutsetter at utbygger tar nødvendig kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.